

YHTEISKUNNALLISEN YRITTÄJYYDEN EDISTÄMINEN KUNNISSA

Osa 1: Johdanto

RURAL SOLUTIONS FOR SUSTAINABLE FUTURE

KALVOSARJAN OSAT

- Osa 1: Johdanto
- Osa 2: Yhteiskunnallinen yrittäjyys maaseudulla
- Osa 3: Yhteisöt palveluiden tuottajina kunnissa
- Osa 4: Yhteisölähtöinen yhteiskunnallinen yrittäjyys maaseudulla

OSA 1: JOHDANTO

JOHDANTO

Tärkeimmät huomiot
Kyselyn tavoite
Kyselyn toteutus
Vastaajien määrä
Vastaajien taustatiedot
Lopuksi

TÄRKEIMMÄT HUOMIOT

- Kyselyn tavoitteena oli selvittää **kuntatoimijoiden** ajatuksia kunnan **asukkaiden osallistumisesta** entistä aktiivisemmin kunnan **palvelutuotantoon**.
- Kyselyyn kertyi **134 vastausta** kunnanjohtajilta ja kunnanvaltuustojen puheenjohtajilta, jolloin vastausprosentiksi muodostui n. **22 %**.
- Kyselyyn vastasi kuntapäättäjiä eri puolilta Suomea siten, että aineiston **alueellinen kattavuus** on hyvä.
- Kyselyvastauksia saatiin ominaisuuksiltaan erilaisista kunnista, minkä vuoksi aineiston voidaan katsoa kuvaavan riittävän kattavasti kunnissa olevia näkemyksiä.
- On mahdollista, että vastauksissa painottuvat aihepiiristä vahvemmin kiinnostuneiden kuntapäättäjiä näkemykset.
 - Kyselyn ensisijaisena tarkoituksena on tukea aiheesta käytävää keskustelua tuomalla esiin erilaisia näkemyksiä. Aineiston voidaan katsoa soveltuvan tähän tarkoitukseen.

KYSELYN TAVOITE: LÄHTÖKOHTA

- **Maaseudun palvelutuotannon ja elinvoimaisuuden** varmistamiseksi tarvitaan uudenlaisia ratkaisuja, jotta kylien asukkaat saavat tarvitsemiaan palveluja jatkossakin.
- Yhtenä vaihtoehtona on esitetty **maaseudun asukkaiden entistä aktiivisempaa osallistumista** ja vaikuttamista palveluiden suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- Näiden palveluiden tuottamisessa **yhteiskunnallinen yrittäjyys** voisi olla yksi kiinnostava vaihtoehto.
 - Yhteiskunnallisella yrittäjyydellä tarkoitetaan yritystoimintaa, jolla on jokin yhteiskunnallinen, sosiaalinen tai ekologinen **tavoite**.
 - Toinen erityispiirre yhteiskunnallisessa yrittäjyydessä on, että suurin osa yrityksen **liikevoitosta** suunnataan valitun tavoitteen hyväksi.
 - **Kyläkontekstissa** tällainen tavoite voi olla esimerkiksi kylän elinvoiman, palveluiden tai asukkaiden hyvinvoinnin kehittäminen tai jokin muu vastaava asia, mille kylällä on tarvetta.

KYSELYN TAVOITE: ROOLI HANKKEESSA

- *YTYÄ MAASEUDULLE: Kunnille keinoja yhteiskunnallisen yrittäjyyden tukemiseen maaseudun palvelutuotannossa* -hankkeen tarkoituksena on tarjota kylätoimijoille ja kuntapäätäjille **käytännöllisiä ratkaisumalleja** yhteiskunnallisen yrittäjyyden mahdollisuuksien hyödyntämiseen ja soveltamiseen osana maaseudun palvelujen vahvistamista ja kehittämistä.
- Hankkeen toimenpiteet rakentuvat neljästä vaiheesta:
 1. **Kuntakysely**
 2. Arviointityöpaja (kylätoiminnan, yrittäjyyden ja kuntien asiantuntijat)
 3. Maakunnallisten toimijoiden työpajat (toimenpide-ehdotusten arviointi käytännön toteutettavuuden ja vaikuttavuuden näkökulmasta)
 4. Vinkkivihko

KYSELYN TAVOITE

- Kyselyn tavoitteena oli selvittää **kuntatoimijoiden** ajatuksia kunnan **asukkaiden osallistumisesta** entistä aktiivisemmin kunnan **palvelutuotantoon**.
 - Mitä kunnat **ajattelevat** maaseudun asukkaiden yhteisöllisesti toteuttamasta palvelutuotannosta?
 - Miten ja missä määrin kunnat ovat kiinnostuneita **edistämään** yhteisölähtöistä palvelutuotantoa alueellaan?
 - Miten kunta voisi **tukea** yhteisölähtöiseen palvelutuotantoon liittyvää aloitteellisuutta alueellaan? Onko sitä edes syytä tukea?

KYSELYN TOTEUTUS: HANKE JA RAHOITUS

- Kysely on osa *YTYÄ MAASEUDULLE: Kunnille keinoja yhteiskunnallisen yrittäjyyden tukemiseen maaseudun palvelutuotannossa* -hanketta, jota toteuttaa Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti.
- Hanketta rahoittaa Maa- ja metsätalousministeriö Makeran valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin suunnatuista varoista Maaseutupolitiikan neuvoston asettaman hankeryhmän esityksestä.
- Hanke päättyy 31.12.2019.
- Lisätietoja: <https://www.helsinki.fi/fi/ruralia-instituutti/yhteiskunnallinen-yrittajyys-maaseudulla-ytya#section-44113>
- Kyselyn toteutuksessa on mukana myös Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritys -merkki.

KYSELYN TOTEUTUS

- Kysely kohdistettiin kunnanjohtajille ja kunnanvaltuustojen puheenjohtajille tai vastaavia tehtäviä hoitaville pääkaupunkiseutua lukuun ottamatta.
- Kysely toteutettiin sähköisen lomakkeen avulla.
- Linkki kyselyyn lähetettiin sähköpostitse.
- Kuntapäättäjiä muistutettiin kyselystä sähköpostin, puhelinkeskustelujen ja sosiaalisen median kautta.
- Kysely toteutettiin ajalla 6-8/2019.
- Kyselyyn oli mahdollista vastata suomeksi ja ruotsiksi.

VASTAAJIEN MÄÄRÄ

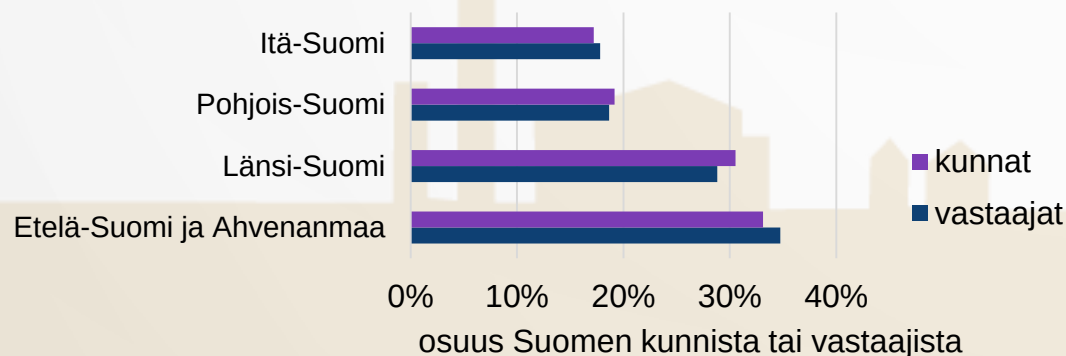
- Kysely lähetettiin Suomen kaikkien kuntien kunnanjohtajille ja kunnanvaltuuston puheenjohtajille pääkaupunkiseutua lukuun ottamatta, jolloin perusjoukkoon lukeutui 616 henkilöä.
- Kyselyyn kertyi **134 vastausta**.
- Vastausprosentiksi muodostui näin n. **22 %**.

VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT: ALUEELLINEN KATTAVUUS

Kyselyyn osallistuneista 134 vastaajasta
118 voitiin kohdistaa kuntatasolle.

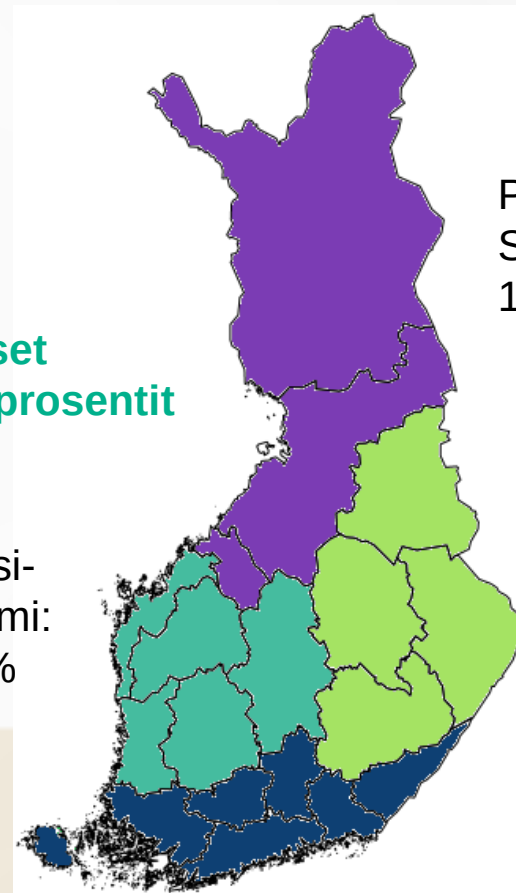
Kyselyyn vastasi kuntapäättäjiä eri puolilta
Suomea siten, että aineisto on alueellisesti
tasapainoinen.

Alueelliset
vastausprosentit

Länsi-
Suomi:
18 %

Etelä-Suomi ja
Ahvenanmaa:
20 %

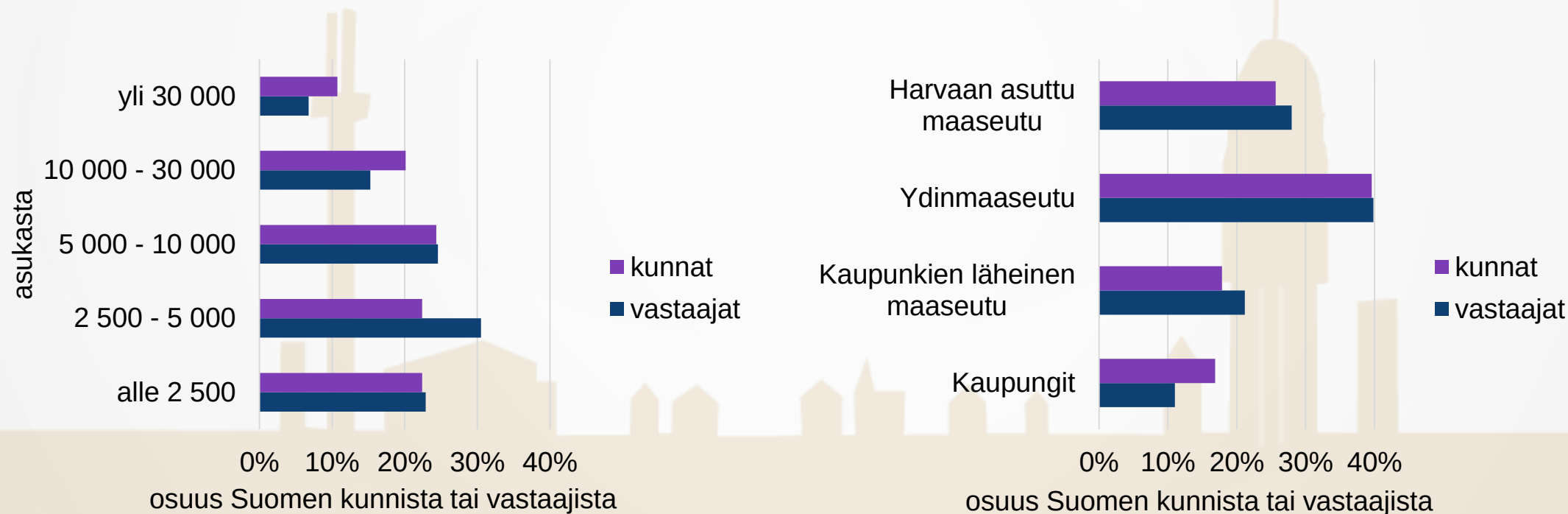
Pohjois-
Suomi
19 %

Itä-
Suomi:
20 %

VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT: KUNTALUOKKIEN KATTAVUUS

Suomen kuntien ominaispiirteisiin suhteutettuna kyselyyn osallistui aktiivisemmin maaseutukuntia, joissa on enintään 10 000 asukasta.

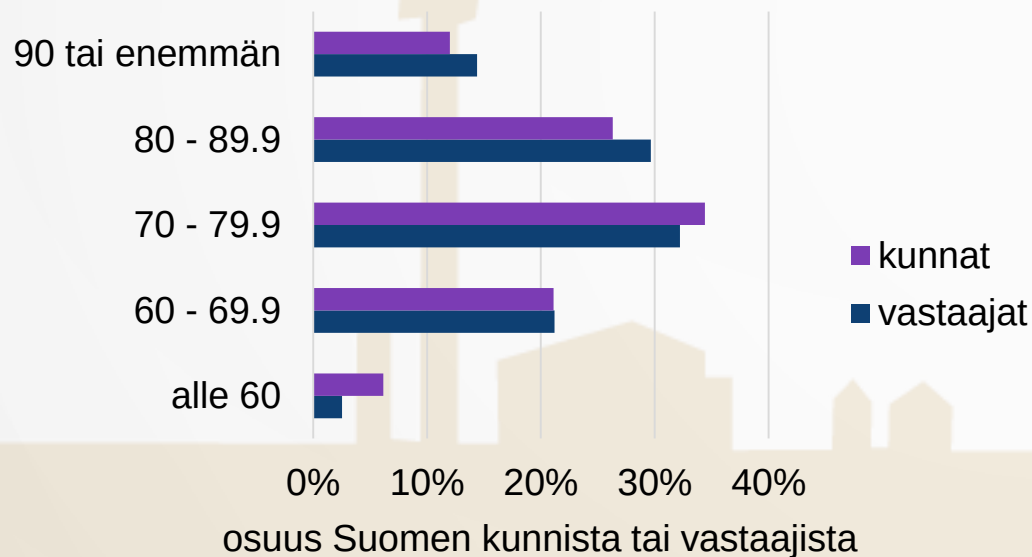

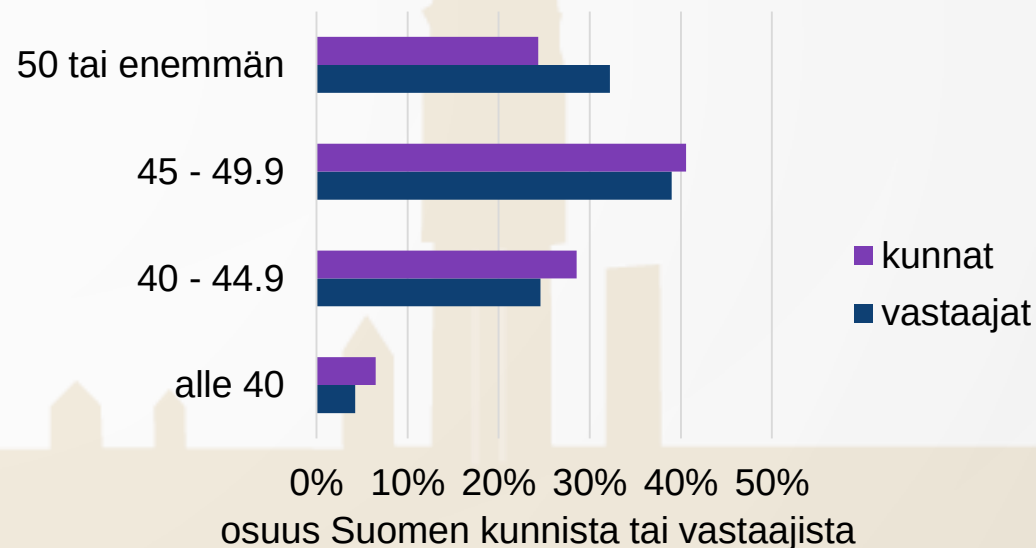
VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT: KUNTALUOKKIEN KATTAVUUS

Väestöllisen huoltosuhteen ja keski-ikä osalta aineisto vastaa kohtalaisen hyvin Suomen kaikkien kuntien jakaumia.

Väestöllinen huoltosuhte

Väestön keski-ikä

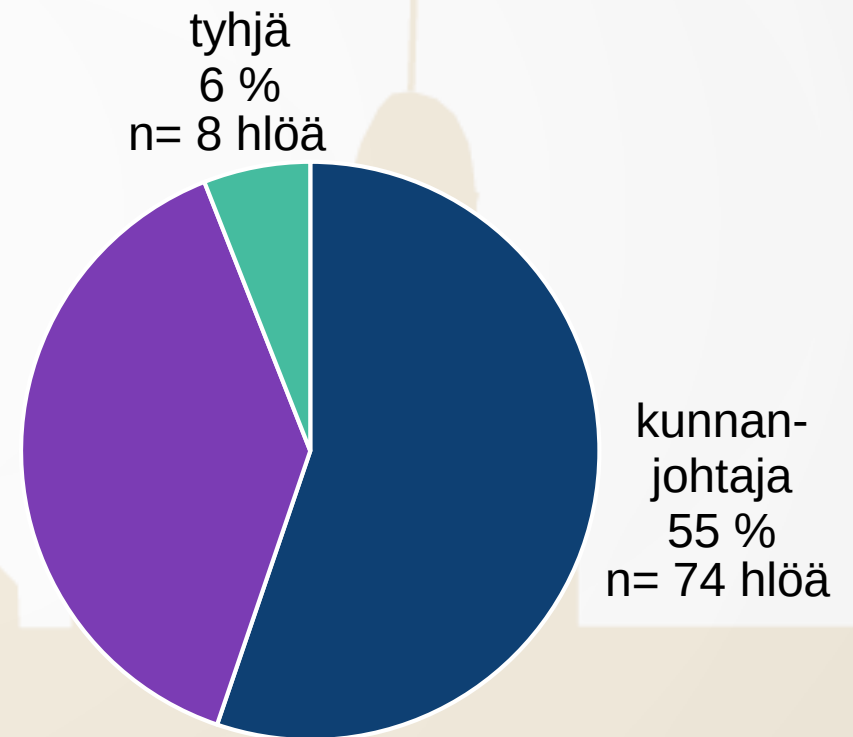

VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT

Kunnanjohtajat vastasivat kyselyyn luottamushenkilöitä useammin.

N=134

luottamus-
henkilö
39 %
n= 52 hlöä

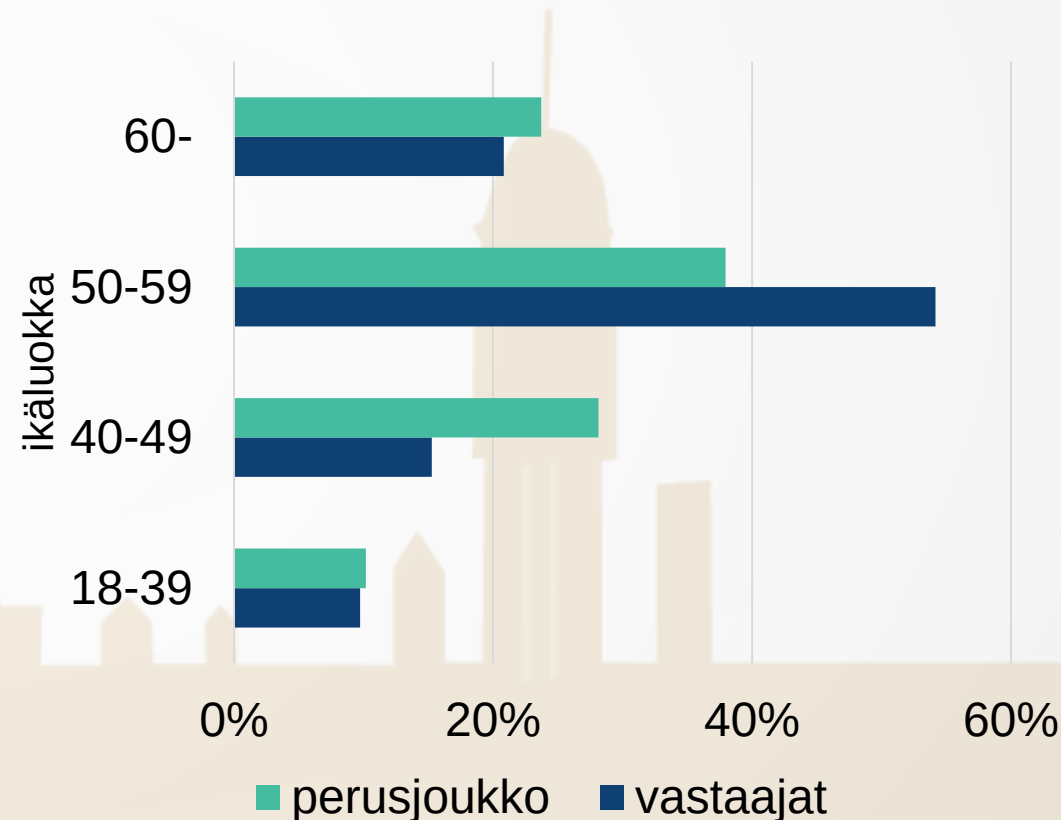

VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT: KUNNANJOHTAJAT

Kyselyyn vastanneiden ja ikäluokkansa kertoneiden kunnanjohtajien (n=73) ikäjakauma noudattaa perusjoukon ikäjakaumaa nuorimman ja vanhimman ikäluokan osalta.

40–49-vuotiaat kunnanjohtajat ovat vastauksissa aliedustettuina.

50–59-vuotiaat puolestaan osallistuivat kyselyyn keskimääräistä aktiivisemmin.

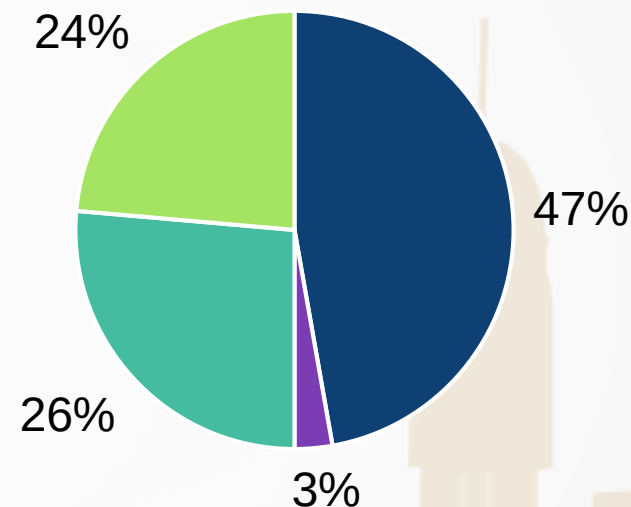
Lähde: Tilastokeskus, Kuntasektorin palkat 2017

VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT: KUNNANJOHTAJAT

Noin puolet kyselyyn
osallistuneista kunnanjohtajista
on melko uusia tehtävässään.

n=72

- Ensimmäinen kunnanjohtajan tehtävä, kokemus alle 5 vuotta
- Toinen tai useampi kunnanjohtajan tehtävä, kokemus alle 5 vuotta
- Ensimmäinen kunnanjohtajan tehtävä, kokemus yli 5 vuotta
- Toinen tai useampi kunnanjohtajan tehtävä, kokemus yli 5 vuotta

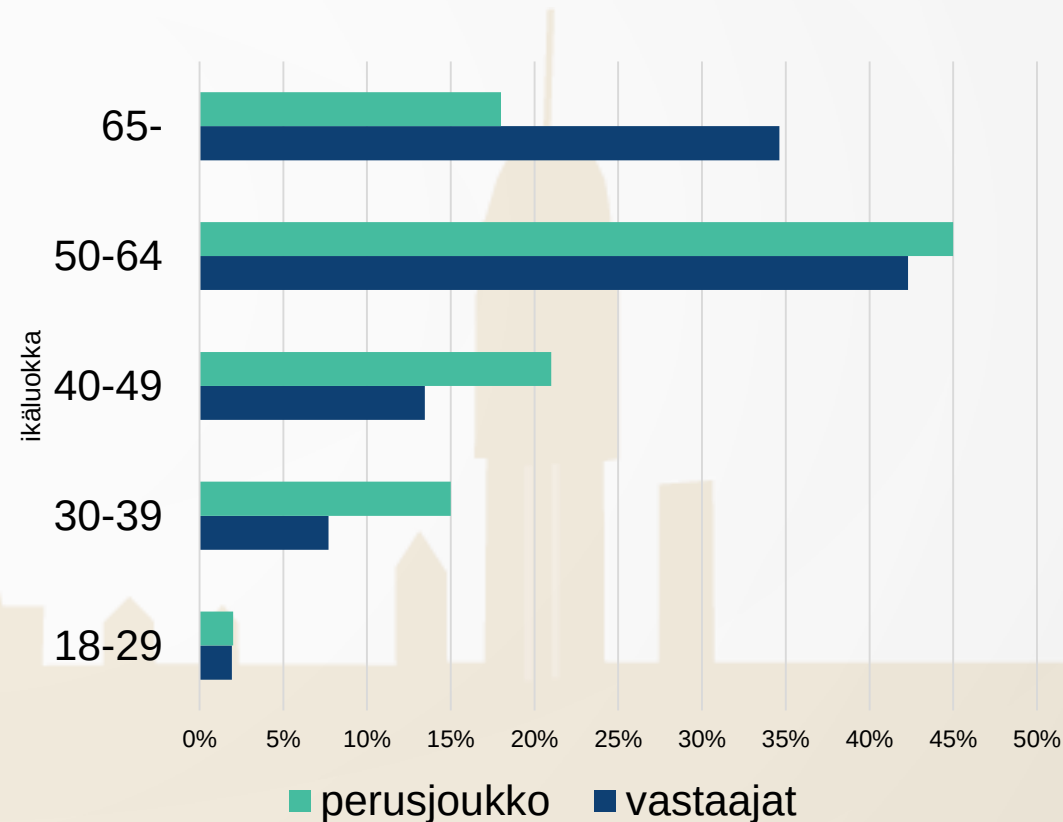

VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT: LUOTTAMUSHENKILÖT

Kyselyyn vastanneiden ja ikäluokkansa kertoneiden kunnanvaltuuston puheenjohtajien (n=52) ikäjakauma noudattaa perusjoukon ikäjakaumaa melko hyvin 18–29- ja 50–64-vuotiaiden ikäryhmissä.

Yli 65-vuotiaat luottamushenkilöt ovat vastauksissa yliedustettuina.

Lähde: Kuntaliitto (2018). Valtuustojen ja hallitusten puheenjohtajat Manner-Suomen kunnissa vuonna 2017. Kuntaliiton julkaisusarja, nro 3/2018.

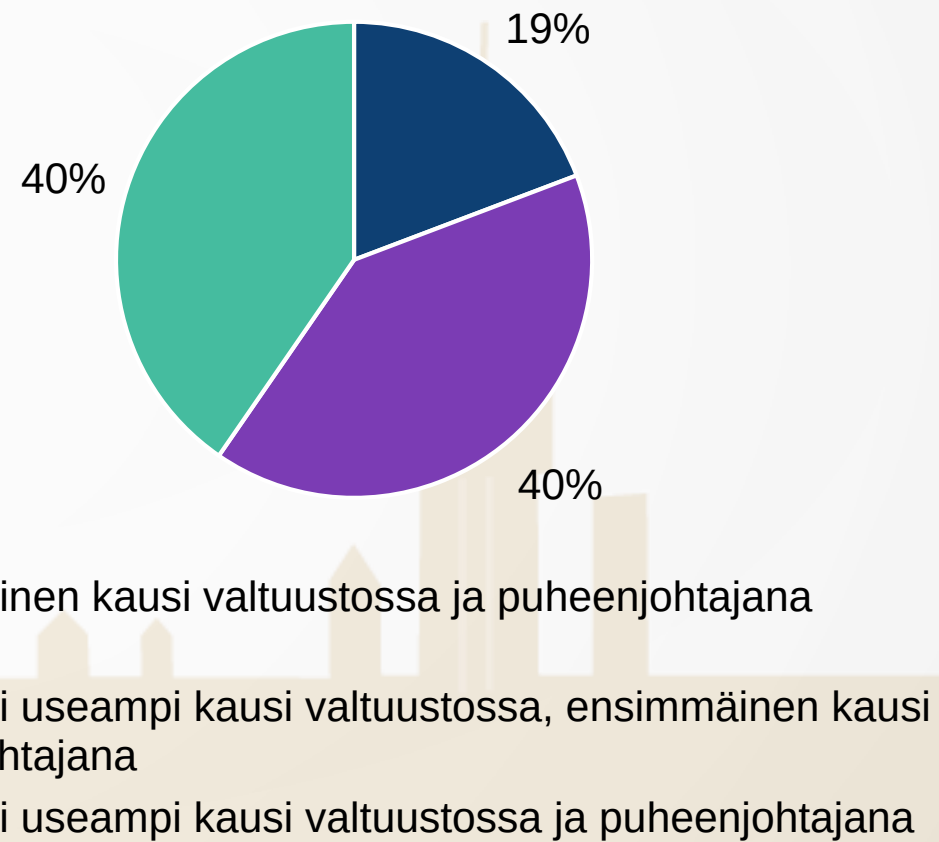

VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT: LUOTTAMUSHENKILÖT

80 % kyselyyn vastanneista valtuustojen puheenjohtajista on vähintään toista kautta valtuutettuina.

Noin 60 % kyselyyn vastanneista valtuustojen puheenjohtajista on ensimmäistä kauttaan puheenjohtajana.

n=52

LOPUKSI

- Kyselyyn vastanneet kuntapäättäjät edustavat alueellisesti ja esimerkiksi väestöltään erilaisia kuntia kattavasti. Voidaankin katsoa, että vastauksista kertynyt aineisto edustaa melko hyvin kuntapäättäjien näkemyksiä tutkimusaiheesta.
- On mahdollista, että vastauksissa painottuvat aihepiiristä vahvemmin kiinnostuneiden kuntapäättäjien näkemykset.
- Kyselyn ensisijaisena tarkoituksena on tukea aiheesta käytävää keskustelua tuomalla esiin erilaisia näkemyksiä. Aineiston voidaan katsoa soveltuvan tähän tarkoitukseen.

Kuva: Henning Westerkamp Pixabaystä

KYSELYLOMAKE

Kunta:

Olen

- ☐ Kunnanjohtaja
☐ Luottamushenkilö

KUNNANJOHTAJA

(vastaa kahteen seuraavaan kysymykseen, luottamushenkilöt siirtyvät näiden kahden kysymyksen yli)

Vastaajan ikä

- ☐ 18 – 39
☐ 40 – 49
☐ 50 – 59
☐ 60 –

Kokemus kunnanjohtajan tehtävistä

- ☐ Ensimmäinen kunnanjohtajan tehtävä, kokemus alle 5 vuotta
☐ Toinen tai useampi kunnanjohtajan tehtävä, kokemus alle 5 vuotta
☐ Ensimmäinen kunnanjohtajan tehtävä, kokemus yli 5 vuotta
☐ Toinen tai useampi kunnanjohtajan tehtävä, kokemus yli 5 vuotta

LUOTTAMUSHENKILÖT

(vastaa kahteen seuraavaan kysymykseen)

Vastaajan ikä vaalipäivänä (9.4.2017)

- ☐ 18 – 29
☐ 30 – 39
☐ 40 – 49
☐ 50 – 64
☐ 65 –

Kokemus kunnan luottamustehtävistä

- ☐ Ensimmäinen kausi valtuustossa ja puheenjohtajana
☐ Toinen tai useampi kausi valtuustossa, ensimmäinen kausi puheenjohtajana
☐ Toinen tai useampi kausi valtuustossa ja puheenjohtajana